

Львівська фундація
суспільних наук

21–22 вересня 2018 р.

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ІСТОРІЇ,
СОЦІОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ
ТА ФІЛОСОФІЇ**

Львів

**Громадська організація
«Львівська фундація суспільних наук»**

**ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ
учасників міжнародної
науково-практичної конференції**

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ІСТОРІЇ,
СОЦІОЛОГІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ»**

21–22 вересня 2018 р.

**Львів
2018**

УДК 30(063)

С 91

С 91 Сучасні тенденції в історії, соціології, політології та філософії: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 21–22 вересня 2018 року). – Львів : ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2018. – 108 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 30(063)

© Автори статей, 2018
© Львівська фундація суспільних наук, 2018

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

- Лазука К. Д.
ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ.....
- Мілютенко А. В.
ОСНОВНІ НАРАТИВНІ СТРАТЕГІЇ «СМЕРТІ АВТОРА».....
- Окорокова В. В.
СИМУЛЯКР В ФІЛОСОФІЇ Ж. ДЕЛЬОЗА.....
- Ричко В. Ю.
ДЕСТРУКТИВНІ АСПЕКТИ І ЗАГРОЗИ
ДЛЯ УКРАЇНИ КОНЦЕПЦІЇ «РУССКОГО МИРА».....
- Родян М. В.
МЕТОД ИССЛЕДОВАНИЯ В ПРОИЗВЕДЕНИИ
П. А. ФЛОРЕНСКОГО «СТОЛП И УТВЕРЖДЕНИЕ ИСТИНЫ.
ОПЫТ ПРАВОСЛАВНОЙ ТЕОДИЦЕИ».....
- Сорочук А. В.
ФУНДАЦІЇ МІСТОБУДУВАННЯ
В ЕПОХУ РЕНЕСАНСУ ТА НОВОГО ЧАСУ.....
- Шишкіна Л. О.
РОЛЬ СИНЕРГЕТИЧНОГО КОНСТРУКТА ЗНАНЬ
У ФОРМУВАННІ НЕЛІНІЙНОГО (ПЛАНЕТАРНОГО) МИСЛЕННЯ.....

НАПРЯМ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРИЧНИХ НАУК

- Булгакова В. А.
ЮЛІАН ВАССИЯН ЯК ПРЕДСТАВНИК
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ.....
- Григорук Н. А.
ЗАНЕПАД ФРАНЦУЗЬКОГО АБСОЛЮТИЗМУ.....
- Костюк Л. В.
ОБРЯД ЗАПРОСИН НА ГАЛИЦЬКОМУ ПОДІЛЛІ
КІНЦЯ ХІХ – СЕРЕДИНА ХХ СТОЛІТТЯ.....
- Ложешник О. С.
БУГО-ДНІСТРОВСЬКИЙ ПЕРІОД ЧОРНОМОРСЬКОГО ВІЙСЬКА.....
- Луців О. Ю.
СОЦІОГУМАНІТАРНІ ПІДХОДИ
ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «РЕЛІГІЯ».....

Список літератури:

1. Аладуров В. Історія Франції. Королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII століття). Серія «Історія країн світу» / В. Аладуров. – Львів, 2002.
2. Історія дипломатії. – В 3 т. – Т. 1. – М., 1975.
3. Краснов Н. А. Французская дипломатия в США во время войны за независимость 1775–1783 гг. Н. А. Краснов // Новая и новейшая история. – 2009. – № 3. – С. 65–68.
4. Ревякин А. Французские династии: Бурбоны, Орлеаны, Бонапарты / А. Ревякин // Новая и новейшая история. – 1992. – № 4.

Костюк Л. В.

*доцент кафедри всесвітньої історії
та релігієзнавства*

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

**ОБРЯД ЗАПРОСИН НА ГАЛИЦЬКОМУ ПОДІЛЛІ
КІНЦЯ XIX – СЕРЕДИНА XX СТОЛІТТЯ**

Серед передвесільної обрядовості важливе місце займає обряд запросин на весілля. Саме ця церемонія включає в себе вирядження дочки (сина) на село в супроводі інших молодих людей, що в минулому виявляло громадське схвалення створення нової сім'ї. Так, у деяких місцевостях Галицького Поділля (Козівський та Бережанський райони Тернопільської області) він відбувається безпосередньо після обряду вінкоплетин, подекуди дещо раніше. За два тижні до весілля наречені запрошували своїх друзів та дружок, іноді їздили запрошувати родичів, котрі жили в іншій місцевості. Крім, двох старших дружок, наречена запрошувала ще кількох незаміжніх дівчат –

молодших дружок (до 15, але обов'язково непарну кількість). У микнудому вірили, що чим більше дружок та бояр, тим щасливішою буде доля молодят. Зауважимо, що і наречені, і ті, хто їх супроводжував традиційно одягнені в український стрій [1, с. 87].

За тиждень до встановленої дати шлюбу (в окремих районах Галицького Поділля саме в четвер) запрошують решту гостей. Обряд записи розпочинався із виряджання матір'ю молодої. Мати одягала на голову дочці вінок і при цьому промовляла: «Щаслива будь, дочко, у весільному віночку», потім брала в руки ікону, а батько – хліб. Наречена кланялась батькам тричі (цілувала їх у руку, ікону та хліб). Виряджаючи, мати кропила молоду свяченою водою та обсипала житом. Так, наречена з двома старшими дружками, одягнені у вишиванки, з вінками на головах (тепер з невеличкими букетиками у волоссі) та миртовою гілкою в руках, йшли селом запрошувати гостей. Спершу було прийнято запрошувати священика, а згодом – хрещених батьків (просили з калачем та хусткою) [5]. Всім, кого зустрічали по дорозі, тричі кланялися та просили благословення. Ті, кому кланялися, відповідали: «Хай тебе Бог благословить щастям, здоров'ям і доброю долею». Коли йшли запрошувати на весілля літньої погожої днини, то практично з кожного двору виходили охочі подивитись на молодих (с. Литвинів, Підгаєцький район Тернопільської області) [7].

На Галицькому Поділлі не годилося запрошувати на дорозі, бо це було виявом неповаги, досьогодні популярною є приказка: «Просили на дорозі, щоб не були на порозі» [4]. Коли заходили в оселю, віталися з господарями та чекали, поки зійдуться до світлиці всі, хто живе в цьому домі. Потім тричі кланялися та промовляли такі слова: «Просили батько, мати і ми вас просимо, щоб ви прийшли до нас на весілля, вашу дочку до вінків» [6]. Далі називали дату та місце святкування. Потім підходять по черзі до всіх присутніх, кланялися та просили благословення. При цьому старших людей цілували в руку, молодих в обличчя. Запрошені відповідали: «Хай тебе Бог благословить здоров'ям, щастям і доброю долею». У деяких селах Зборі

щини (Жабиня, Кальне, Плісняни) існував звичай обдаровувати молодю (в кінці XIX – на початку XX століття – куском білого домотканого полотна, міткою пряжі ниток, повісмом з конопель, пошивкою на нову подушку, хусткою), а з середини XX століття грошима) [2, с. 67]. Також побутував жартівливий звичай запрошувати на весілля котів та собак, щоб забезпечити сонячну погоду в день шлюбу (с. Плісняни, Зборівський район Тернопільської області) [9].

В цей час наречений разом із друзями теж обходив своїх гостей за тією ж схемою (священик – хрещені батьки – родичі – сусіди). Хлопців часто запрошували до столу. Молодята планували свої маршрути таким чином, щоби під час запросин наречені не зустрілися. Коли список гостей опрацьований, молода з дружками йде запрошувати батьків майбутнього чоловіка. Там дівчат пригощали та намагалися затримати до повернення сина із друзями (с. Заруддя, Зборівський район Тернопільської області) [8].

У с. Жабиня (Зборівський район Тернопільської області) звичай запросин свекра та свекрухи відбувався після вінкоплетин та викупу нареченим вінків. Урочисте вирядження нареченої запрошувати на весілля розпочиналося таким чином: посеред кімнати ставили крісло, клали на нього подушку і дівчина сідала на нього, їй в руки давали хліб та запрошували до кімнати батьків. Мати повинна була розплести та розчесати косу, а дівчата (дружки) в цей час співали:

Просила Марусенька

Своєї матінки:

– Матінко, голубонько,

Розчеши ми косоньку,

Розчеши ми косоньку

В останню суботоньку, мати, розплітаючи та розчісуючи волосся доньки, у відповідь співала:

Тяжкі рученьки мої

На голівоньці твоїй [2, с. 65].

Нареченій на голову клали тоненький вінок з барвінку, зверху – вінок з квітів та кольорових стрічок. Вона вставала з крісла, а друж-

ки всі по черзі сідали на її місце, щоби швидше вийти заміж. Молоді кланялася, просила благословення. Мати кропила її та дружок свяченою водою. Відтак дівчата вирушали просити на весілля. Ввечері на селі сорочку молодому. Описаний фрагмент весільної драми мешканців Галицького Поділля називають посагом. Це не тільки прощання дівуванням, а й благословення батьків на подружнє життя [3, с. 3].

До 30-х років ХХ століття у с. Жабиня Зборівського району Тернопільської області побутував звичай повторно від імені батьків найближчу родину запрошувати троїстими музиками, котрі вранці день весілля ходили (за списком прізвищ) від хати до хати та грали (під хатою, в ганку або в сінях) окремих інструментальних творів «Ні добридень» [2, с. 69]. Процес запросин гостей пройнятий особливим повагою до старшого покоління. Одним з його найважливіших моментів є благословення наречених великою кількістю близьких їм людей – це своєрідна молитва за добру долю молодих.

Таким чином, обряд «запросин» на Галицькому Поділлі на сучасному етапі зазнав певних змін. Сьогодні здебільшого це зводиться до передачі або розсилань запрошень, лише в сільській місцевості цей звичай зберігся в спрощеному вигляді. Хоча, варто зазначити, що у сучасній молоді посилюється інтерес до повернення давніх традицій. Сподіваємося, це призведе до повного відродження всіх компонентів досліджуваної тематики.

Список літератури:

1. Борисенко В. Весільні звичаї та обряди на Україні / В. Борисенко – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
2. Медведик П. Село Жабиня на Зборівщині. Весілля. Народні звичаї та обряди / П. Медведик. – Тернопіль: Лілея, 1996. – 221 с.
3. Пархомчук Я. Вінок з барвінку на голівку / Я. Пархомчук // Свобода. – 2001. – 17 лют.
4. Скоробогач Степан Іванович, 1960 р.н., проживає в с. Рудники Підгаєцького району Тернопільської області, пенсіонер.

5. Данилович Марія Іванівна, 1968 р.н., проживає в с. Литвинів Підгасцького району Тернопільської області, вчитель історії.
6. Галушак Тетяна Теодорівна, 1951 р.н., проживає в с. Литвинів Підгасцького району Тернопільської області, соціальний працівник.
7. Романишин Ганна Іванівна, 1931 р.н., проживає в с. Литвинів Підгасцького району Тернопільської області, пенсіонерка.
8. Мариняк Любов Петрівна, 1957 р.н., проживає в с. Заруддя Зборівського району Тернопільської області, пенсіонерка.
9. Будник Ганна Романівна, 1941 р.н., проживає в с. Плісняни Зборівського району Тернопільської області, пенсіонерка.

Ложешник О. С.
студент кафедри історії України
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна

БУГО-ДНІСТРОВСЬКИЙ ПЕРІОД ЧОРНОМОРСЬКОГО ВІЙСЬКА

За своєю суттю український народ показав себе козацькою нацією з прогресивними козацькими звичаями і традиціями. В українського народу дух козацтва живе в способі життя, діяльності і поведінці, в розвитку козацьких форм самоврядування.

Одним з найбоєздатніших військ, вихованих на запорозьких традиціях стало Чорноморське військо, що було сформоване на теренах вденноукраїнських степів в «післякозацьку добу» – наприкінці VIII ст.

Серед найвагоміших досліджень другої половини XIX ст. з даної проблематики слід назвати праці А. Скальковського, який, використовуючи архів Канцелярії Новоросійського і Бессарабського генерал-